

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založništvo in tiskarska družba z o. i. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XV.

Celovec, petek, 30. december 1960

Štev. 53 (972)

Na pragu novega leta

Zivimo v dobi atomske energije in medplanetarnih raket, zato se nam zdi, da čas mnogo hitreje poteka. Dejansko je tako, da se dogodki vrstijo z nenavadno hitrostjo in se bo marsikdo vprašal, če je res, da smo že spet na koncu leta.

Da, na pragu novega leta stojimo, pred velikim vprašanjem, kaj nam bo prineslo, ne samo nam, namreč celemu svetu, vsemu človeštvu. Preroki bi morali biti, če bi hoteli povedati, kako bo šel razvoj dalje, v malem in v velikem. Toda brez prerokovanja lahko upremo pogled v bodočnost, če znamo pravilno presoditi dogodke, ki so za nami, če brez resentimentov pogledamo v obraz stvarnosti, kot se nam je predstavila v letu, ki ga pravkar zaključujemo.

Na splošno ta pogled nazaj ni preveč razveseljujoč. Kruva vojna v Alžiriji je stopila že v sedmo leto, pridružili pa so se ji vznemirljivi dogodki še na drugih koncih sveta — da omenimo le Kongo in Laos — ki bi se ob nadaljnji zaostitvi lahko razvili v nevarnost za svetovni mir. Utrditvi miru tudi predčasno in brez usakega uspeha prekinjena vrhunska konferenca med Vzhodom in Zahodom ni koristila, kar se je že pokazalo na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, kjer blokovsko opredeljenim državam očitno ni šlo za konstruktivno in miroljubno reševanje spornih mednarodnih problemov, marveč so tudi v svetovno organizacijo prenesle politiko hladne vojne.

Kljub temu pa so tudi v letu 1960 bili dogodki, ki odpirajo stvarne možnosti in nove npe, da se človeštvo ubrani nevarnosti sodnega vojnega spopada ter krene dalje po poti sporazumnega reševanja in miroljubnega sožitja. Zlasti je treba tukaj omeniti nadaljnje jačanje tistih sil, ki niso vezane na bloke in imajo zato proste roke, predvsem pa iskreno željo, da pomagajo graditi svet, v katerem se spori ne bodo več reševali s silo in nasiljem, marveč po miroljubni poti medsebojnega spoštovanja.

Tudi pregled dogodkov zadnjega leta v malem, namreč pri nas na Koroškem in v Avstriji, in prvi pogled ni ravno ohrabrujoč, zlasti, v kolikor so ti dogodki povezani z vprašanjem manjšine.

Z letom 1960 zaključujemo tudi tako imenovano jubilejno leto, katerega edino »preselečenje« je bilo morda v spoznanju, da so ga eni razumeli in obhajali tako, drugi spet drugače. Mislimo namreč dejstvo, da koroški Slovenci v razliki od drugih tega jubilejnega leta nismo povezovali samo s spominom na 40-letnico koroškega plebiscita, marveč smo ga dojeli in zavestno praznovali zlasti v znamenju 15-letnice zmage nad nacističnim režimom in 5-letnice podpisa avstrijske državne pogodbe. Ne bi tukaj razglabljali o zvestobi do domovine Avstrije, kakor smo jo eni in drugi znali in predvsem hoteli manifestirati v tem letu, toda eno lahko zapišemo: Naše praznovanje je bilo brez sovraštva in brez hujškanja enega naroda proti drugemu in kot tako tudi pošteno, porojeno iz iskrene želje po sporazumevanju in sožitju.

Za naš dokaz lojalnosti ne pričakujemo posebne nagrade, ker smo mnjenja, da domovinska zvestoba ni blago, s katerim bi se dalo barantati in pribarantati eno ali drugo plačilo. Mislimo pa, da je najmanj, kar nam je domovina dolžna za izkazano zvestobo, da nas prizna za enakopravne državljane, ne pa, da nas hoče sploh šele ugotovljati in iskati. Če nas ni — kakor nekateri skušajo dokazovati — kako bi potem mogli na veličastni proslavi v Celovcu praznovati pomembne jubileje Avstrije, kako bi se mogli, da omenimo le naše glavne prireditve v letu 1960, v tako lepem številu zbirati na kulturnih manifestacijah v Pliberku, v Borovljah, v Podravljah in drugod?

Mar take prireditve niso dovolj zgovorna priča, da še živimo, da bočemo živeti, pa čeprav bi nam nekateri raje danes kot jutri zapeli nagrobno. Zato tudi danes, ko ob pregledu dogodkov starega leta upiramo pogled na novo leto, na bodočnost, lahko s polnim prepričanjem povemo: Če bi nas tudi skušali odpisati z zapletenimi računi, bomo koroški Slovenci kljub temu še tukaj, kajti moč živega ljudstva se ne da meriti po suboparnih številkah, temveč po njegovih kulturnih stopnjah in njegovih življenjskih volji!

Predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito:

Konstruktivno uveljavljamo politiko ohranitve miru in urejanja spornih mednarodnih problemov po miroljubni poti

Ves svetovni tisk je obširno poročal o ekspozeju predsednika FLR Jugoslavije maršala Tita v Zvezni ljudski skupščini, kjer je govoril o družbenem planu gospodarskega razvoja Jugoslavije za prihodnje petletno obdobje. V komentarjih je govora tako o izvajanju predsednika Tita glede petletnega plana in glede dosedanjih uspehov v gospodarskem razvoju Jugoslavije, kakor tudi o njegovih izjavah, ki se nanašajo na vprašanja mednarodne politike. Posamezne agencije so v svojih poročilih zlasti poudarile odgovor Tita na obdolžitve, ki so jih proti Jugoslaviji izrekle komunistične partije na konferenci v Moskvi, druge pa posebej pozornost njegovim besedam o vlogi Jugoslavije v boju za ohranitev miru. Prav tako so o Titovem govoru obširno poročale tudi številne radijske postaje po vsem svetu.

V prvem delu svojega ekspozeja je predsednik Tito govoril o uspehih, ki jih je Jugoslavija dosegla pri izgradnji svojega gospodarstva, ter o nalogah in ciljih novega petletnega plana, katerega uresničitev bo Jugoslavijo uvrstilo med razvite evropske države. Na dosedANJI poti socialistične graditve — je dejal Tito — je morala Jugoslavija premagati predvsem mnoge in raznolike težave, na katere zadevajo v svojem razvoju nezadostno razvite dežele; poleg tega pa je morala premagati tudi velike težave, ki so jih ji vsilili s pritiskom od zunaj in ki jih ji še zdaj vsiljujejo. Kljub temu pa so bili v povojnih letih doseženi velikanski uspehi, ko je Jugoslavija po odstranitvi vojnih opustošenj in po ureditvi problemov podedovane zaostalosti prešla najprej na ustvarjenje nujno po-

trebnih materialnih pogojev za nadaljnji razvoj in v zadnjih letih posvečala vedno več pozornosti proizvodnji blaga za široko potrošnjo. Kot značilnost za razvoj v prihodnjih petih letih pa je predsednik Tito navedel, da se bo narodni dohodek v tem obdobju povečal za okrog 70 odstotkov. Čeprav so naloge, ki nas čakajo, obsežne, zamotane in raznolike, nam ustvarjeni materialni in družbeni pogoji omogočajo, da visoko stopnjo gospodarskega naraščanja in druge naloge v predloženem planu uspešno izpolnimo, je zaključil Tito prvi del svojega govora, nato pa prešel na zunanje politično dejavnost jugoslovanske vlade v letu 1960.

Poudaril je, da so predstavniki Jugoslavije v Združenih narodih v tesnem sodelovanju s predstavniki drugih izvenblokovskih

dežel konstruktivno uveljavljali politiko ohranitve miru in urejanja spornih mednarodnih problemov po miroljubni poti. Jugoslavija je tudi v letu 1960 dosledno uveljavljala politiko miru in miroljubnega sodelovanja z vsemi narodi in državami ne glede na različne družbene sisteme ter je z doslednimi in načelnimi stališči pri obravnavanju mednarodnih problemov povečala svoj ugled v svetu.

Posebno obširno je Tito govoril o sodelovanju z afriškimi in azijskimi državami ter dejal, da so izvenblokovske države izrazile trdno odločenost, da dosledno zastopajo zavest človeštva v današnjem zmedenem mednarodnem vzdušju. Govoreč o položaju Konga je izjavil, da je to, kar se zdaj dogaja v tej deželi, najbolj grobo vmešavanje od zunaj v notranje zadeve komaj osvojenih dežel s ciljem, da bi na eni strani obdržali gospodarske pozicije kolonialistov in omejili svobodo v uveljavljanju naprednega družbenega razvoja ne samo Konga, marveč tudi drugih afriških dežel, ki so si že priborile neodvisnost, na drugi strani pa hočejo doseči, da bi bile te dežele poslušno orodje v politiki hladne vojne. Za sedanjí položaj v Kongu — je dejal — nosi OZN veliko moralno odgovornost, medtem ko so tragični dogodki v Alžiriji najbolj dramatično pokazali, da so zahteva afriškega ljudstva za samostojnost in neodvisnosti popolnoma upravičene.

Na koncu svojega govora se je predsednik Tito dotaknil še nedavnih obtožb v moskovski izjavi komunističnih partij ter dejal, da tudi zdaj, po dvanajstih letih blatenja Jugoslavije niso mcali prispevati nobenih prepričljivih dokazov, marveč so imele za obdelžive značaj vmešavanja v notranje zadeve ter pačenja stvarnosti v razvoju in zunanji politiki Jugoslavije. »Naši narodi — je zaključil — so v svoji najnovejši zgodovini kljubovali mnogim viharjem in nevihtam, raznim velikim težavam in oviram. Prizadevajmo si, da bomo tudi v prihodnje, ne glede na težave, ki nas čakajo na naši poti, smelo stopali proti našemu velikemu cilju — proti uresničenju velike prihodnosti sedanjim in bodočim generacijam.«

Kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije

V sredo in v četrtek preteklega tedna je bil v festivalni dvorani »Soča« v Ljubljani kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Kongres je pregledal razvoj ljudsko-prosvetne in kulturne dejavnosti v Sloveniji in se zlasti temeljito bavil s problematiko te dejavnosti v zvezi s širokim izobraževanjem ljudstva, s humanistično estetsko vzgojo in s kulturno zabavo in razvedrilom v včlanjenih delavsko-prosvetnih društvih v Sloveniji. Mnogo pozornosti je kongres posvetil prosvetnemu delu med mladino in izboljšanju materialnih pogojev za kulturno prosvetno dejavnost.

Kongres je najprej poslušal poročilo o delu prosvetnih društev po Mariborskem kongresu začetkom leta 1958 ter referat o glavnih gibalih procesa preobrazbe v delu in življenju delavsko-prosvetnih društev Svobod v zadnjih dveh letih. Na podlagi teh poročil je kongres delal v treh komisijah. Drugi dan kongresa je bila zaključna razprava o delu komisij, nakar je kongres izvolil novi Svet Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije z Brankom Babičem kot predsednikom na čelu.

Kongresa se je udeležilo nad 500 delegatov in gostov, med njimi številni javni in politični delavci ter zastopniki prosvetnih organizacij iz sosednjih jugoslovanskih republik. Kongresu pa so prisostvovali tudi zastopniki Slovenskih prosvetnih zvez iz Trsta in Koroške. O bogati vsebini kongresa in o pestrosti kulturno-prosvetne dejavnosti v Sloveniji bomo poročali v prihodnji številki.

Afriški narodi se združujejo

v boju za doseg popolne svobode in neodvisnosti

Prihodnji teden, 3. januarja, se bodo v Rabatu zbrali poglavarji in drugi predstavniki številnih afriških dežel, ki so v zadnjih letih dosegle svobodo in neodvisnost. To bo hkrati prva afriška »vrhunska konferenca«, na kateri bodo sprejeli važne sklepe za nadaljnji boj afriških narodov za doseg popolne svobode in neodvisnosti tudi tistih ozemelj, ki so trenutno še pod tujim gospostvom.

Afriški konferenci na najvišji ravni pripisujejo velik pomen širem po svetu, posebno pa seveda v afriških deželah samih, kjer odkrito poudarjajo, da bo prispevala k nadaljnji krepitvi boja afriških narodov za neodvisnost in k uspešnejšemu boju proti manevrom imperializma. Pobudo za konferenco je dal maroški kralj Mohamed V., vendar zamisel o sklicanju takšne konference ni nova, saj je bil tak sestanek v načrtu že za mesec avgust v prestolnici Konga, pozneje pa so ga nameravali sklicati v New Yorku med zasedanjem Generalne skupščine OZN, pa so ga morali ponovno preložiti, ker se ga ni mogel udeležiti predsednik kongoške vlade Lumumba.

Razgovori v Rabatu bodo obsegali najrazličnejša vprašanja, toda poseben poudarek nameravajo dati problemom Konga in Alžirije ter skupni akciji za okrepitev neodvisnosti novih osvobojenih držav na črnem kontinentu. Zato bodo pri razgovorih sodelovali tudi predstavniki zakonite kongoške vlade predsednika Lumumbe ter začasne alžirske vlade.

Kot uvod v vrhunsko afriško konferenco pa je svetovni tisk ocenil nedavni sestanek poglavarjev Gane, Gvineje in Malija v Conakryju, kjer so Kvame Nkrumah, Sekou Toure in Modibo Keita sklenili ustanovitev unije imenovanih treh držav zahodne Afrike ter se dogovorili o skupni gospodarski in finančni politiki. Ob tej priložnosti so poudarili, da je bila ustvarjena še bolj uspešna koordinacija delovanja v boju proti imperializmu in neokolonializmu, za obrambo pravic afriških narodov do življenja v svobodi.

Kongo, kraljevska svatba in stavke:

Belgijo pretresajo hudi notranji boji

Od devetih milijonov prebivalcev je stavkovno gibanje v Belgiji zajelo že okoli milijon ljudi. Začelo se je ravno v dneh, ko je kralj Baudouin obhajal svojo poroko s princezo Fabiolo, da so skupine belgijskih delavcev napovedale stavko. Medtem je stavkovni val zajel že obsežne predele države in se razširil na razne panoge gospodarstva, predvsem na promet, elektrarne in plinarne, tako da so Belgijci božične praznike obhajali v razmerah, kot so vladale med vojno, ko je bila zapovedana zatamnitev zaradi letalskih napadov.

Povod za sedanje stavkovno gibanje je dala vlada s svojim programom štednje, s katerim hoče nadomestiti izgube, ki jih je belgijsko gospodarstvo utrpelo vsled krize v Kongu. Ker bi uresničitev tega programa v prvi vrsti prizadela delavstvo, so socialistični sindikati proglasili stavko, poleg tega pa je prišlo v teh dneh do množičnih de-

monstracij proti vladnim načrtom. Čeprav je vlada stavke proglasila za nezakonite, se je stavkovni val kljub temu vedno bolj širil in v posameznih predelih države dosegel že oblike prave generalne stavke. Le s pomočjo vojaštva je vladi doslej uspelo vsaj za silo obvarovati celotno gospodarstvo pred zastojem. Na dnevnem redu pa so spopadi med stavkajočimi na eni ter policijo in vojaštvom na drugi strani, med katerimi je bilo tudi že precej ranjenih.

Policija v čeladah, vojaščina, na hitro odpoklicana iz Nemčije, s solzilnimi bombami v boju proti delavstvu — to je današnja slika na ulicah belgijskih mest. Na račun delovnega človeka hoče belgijska vlada popraviti napake, ki jih je zagrešila s svojo kolonialno politiko v Kongu, s silo skuša zatreti boj belgijskega delavstva za doseg svojih pravic. In posledice take politike: najhujša notranja kriza, ki jo Belgija pomin zadnja desetletja!

Po štiridesetletnici

(PONATIS IZ „NAŠE SODOBNOSTI“, 12/1960)

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Koroški Slovenci so avstrijski državljani. Hkrati pa so sestavni del slovenskega naroda. Ne enega ne drugega dejstva ni mogoče zanikati. Ker pa vemo, da nacionalna in državna pripadnost nista enakovredni kategoriji, vemo tudi, da ti dve dejstvi ne tvorita nerazrešljivega protislovja. Prepričani smo, da ni mogoče dokazati teze, češ da je mogoče urediti stvari le tako, da popolnoma zmaga le eno izmed obeh dejstev, le eno izmed obeh načel. Nepopustljivi smo, ko zahtevamo za našo manjšino vse tiste pravice, ki ji pritičejo, vendar pa vprašanja teh pravic ne združujemo z vprašanjem meja.

Pač pa ob vsem tem poudarjamo nekaj drugega, ogrevamo se za neka višja načela, opozarjamo na pomembnejša vprašanja. Ko se koroški Slovenci bojujejo za svoje nacionalne pravice, se bojujejo dejansko za navadno državljansko enakopravnost, branijo predvsem svoje človeško dostojanstvo, branijo integriteto človeške osebnosti. Slovenstvo koroškega Slovencega ni nekaj umetnega, ni stvar svetovnega nazora in trenutne politične orientacije, marveč je nekaj povsem prirodnega in prvotnega, je bistveni in sestavni del njegove osebnosti. Agresivna, germanizatorska politika, ki napada, preganja in zapostavlja določeno število avstrijskih državljanov samo zato, ker po svojem etničnem izvoru niso Nemci, postavlja koroške Slovence v položaj manjvrednih državljanov, spreminja jih v ljudi, ki imajo tako rekoč nekakšno podedovano napako. Takšna politika je imela že dovolj težke posledice udi za miselnost in čustvovanje naše manjšine.

Narava stvari samih tedaj ni takšna, da bi ne bilo mogoče najti razumne in uspešne rešitve. Problem nacionalnih pravic slovenske manjšine na Koroškem je treba obravnavati samostojno, obravnavati ga je treba kot splošno človeški problem, kot vprašanje človekove osebnosti. V vzdušju, kakršno prevladuje na Koroškem, je najbrž precej težko odkriti to splošno humanistično perspektivo, zlasti še ker ta perspektiva dosledno zanika sleherni šovinistično sovraštvo in prav vse pangermanistične sanjarije in gesla. Prav tako najbrž tudi ni vedno lahko verjeti v to perspektivo in še težje je nenehoma vztrajati na takih humanističnih načelih. Napadalni izbruhi, nerazumni postopki in zahrbitna dejanja ne povzročajo samo zdrave reakcije, marveč ženejo ljudi tudi v obup in bes. Pri tem pa velja posebej poudariti, da ni mogoče navesti niti enega podatka, ki bi pričal, da predstavlja slovenska manjšina agresivni element koroškega družbenega življenja. Koroški Slovenci so v nenehni obrambi in ravno to je tako zelo nenormalno. Prav zaradi tega je tudi očitno, kdo bi moral poskerbeti za ukinitve tega nenormalnega stanja.

Ni si mogoče delati utvar, češ da je probleme možno rešiti kar čez noč in z eno samo potezo. Priznavamo tudi, da se pojavljajo znamenja, ki obljublajo izboljšanje. To je nedvomno posledica velikih notranjih sprememb, ki so značilne za Evropo XX. stoletja, zlasti pa za čas po drugi svetovni vojni — in te spremembe morajo prejeti ali slej seči tudi na Koroško, kjer se je v nasprotju s splošnim razvojem ohranilo toliko anahronističnih teženj in prvin.

Stvar koroških Slovencev je stvar vsega slovenskega naroda, vseh narodov Jugoslavije. Naravno je tedaj, da tako intenzivno poudarjamo ravno splošno človeški aspekt koroškega vprašanja, saj ni naši družbi, ki se je porodila iz borbe proti nasilju in nečlovečnosti, nič bolj tujega kot misel, da bi nacionalno pripadnost koroških Slovencev izrabljala za kakršnekoli napadalne namene in načrte. Ravno zaradi tega smemo toliko glasneje poudariti, da ne moremo dopustiti, da bi bil naš narodni organizem kjerkoli ogrožen, ne moremo dopustiti, da bi bili ljudje izpostavljeni nasilju, krivicam in prevaram samo zato, ker so Slovenci.

Dušan Pirjevec

Tudi v Indiji državna kmetijska posestva

Osrednja indijska vlada je sklenila, da bo v vsaki deželi ustanovila nekaj državnih kmetijskih posestev, katerih vsako naj bi merilo deset do petnajst tisoč juter. Pri obdelovanju se bodo posluževali sodobnih sredstev in znanstvenih metod.

Namen teh posestev ne bo le v tem, da bodo prispevala k povečanju kmetijske proizvodnje, temveč bodo vplivala tudi na razvoj združništva. Državna kmetijska posestva bodo pod nadzorstvom ministrstva za kmetijstvo, katerega predstavnik je izjavil, da bo pri ureditvi teh posestev pomagala tudi Sovjetska zveza.

Avstrijsko-nemška pogajanja o odškodnini

Med Avstrijo in Zahodno Nemčijo se še vedno vlečejo pogajanja o tem, kako in v kakšni višini naj bi Zahodna Nemčija prispevala k popravni škodi, ki so jo avstrijski državljani utrpeli v času nacizma. Ker je avstrijska vlada s svoječasnno pogodbo med Avstrijo in Zahodno Nemčijo onemogočila, da bi avstrijski državljani sami zahtevali odškodnino od Nemčije, je s tem hkrati prevzela dolžnost, da s svoje strani poravnava škodo. Zato se zdaj že več let vlečejo pogajanja med obema državama, kako bi to vprašanje skupno rešili, vendar doslej še niso našli sporazuma.

Okoli 9000 brezposelnih na Koroškem

Iz poročila deželnega delovnega urada z dne 15. decembra je razvidno da je bilo navedenega dne pri koroških delovnih uradih prijavljenih skupno 8881 brezposelnih, med temi 2975 moških in 5906 žensk. V prvi polovici meseca decembra se je število brezposelnih povečalo za 1581 oseb, ki so prišle predvsem iz gradbeništva in kmetijstva, poleg tega pa odpade velik delež brezposelnih na gostinstvo.

V primerjavi s istim časovnim obdobjem lanskega leta pa je število brezposelnih za 2482 oseb manjše, namreč za 2361 moških in 121 žensk.

Uradna ugotovitev v deželni vladi:

O „razprodaji“ koroške zemlje ni govora

Med nedavno proračunsko razpravo v koroškem deželnem zboru je FPÖ-jevski poslanec Knaus spet ponovil znano trditve o „razprodaji koroške zemlje“ in vedel povedati zlasti o „množicah se“ nakupih po Jugoslovanih in slovenskih organizacijah.

Take trditve niso nove, saj se jih gotovi krogi vedno spet poslužujejo, kadar jim primanjkuje argumentov za hujskanje proti koroškim Slovincem in proti sosedni Jugoslaviji. Toda vedno se poslužujejo le pavšalnih obdolžitvev in nikdar ne navajajo konkretnih primerov, ker takih pač ni. Resnica je namreč ravno obratna: Čeprav bi koroški Slovenci, ki uživamo po trditvah istih krogov baje že preveč pravic in enakopravnosti, morali potemtakem imeti pravico kot vsi ostali avstrijski državljani tudi pri nakupu zemljišč, pa je resnica žal taka, da na primer zadruga niti toliko zemljišč nimajo več, kot so jih imele pred drugo svetovno vojno. Kljub temu pa se govori o pokupovanju koroške zemlje po Slovincih in slovenskih organizacijah!

Star pregovor uči, da ima laž kratke noge. Tako so bile lažne trditve o pokupovanju koroške zemlje zavrnjene tudi na zadnji seji koroške deželne vlade, kjer se je s tem vprašanjem bavil pristojni referent deželni svetnik dr. Schleinzler. Ugotovil je namreč, da je zanimanje inozemcev za zemljišča na Koroškem mnogo manjše kot v drugih avstrijskih pokrajinah. Navedel je številčne podatke, iz katerih je razvidno, da je bilo tekom leta 1960 na primer v okraju Celovec-podeželje sklenjenih 652 pogodb o prodaji oziroma nakupu zemljišč, med katerimi pa so bila le tri zemljišča prodana inozemcem, medtem ko so v istem letu štiri zemljišča prešla iz inozemske v koroško last.

Taka je torej resnica o razprodaji koroške zemlje, resnica, ki bije v obraz vsem tistim, katerih edini argument je laž. Značilno pa je, da taki ljudje prav nič niso zaskrbljeni, če prehaja res lepo število zemljišč — kot na primer na Predarlskem — v last kupcev iz Zahodne Nemčije. Morda pa jim taka razprodaja celo ugaja, saj so mnogi izmed njih svoječasno zelo aktivno sodelovali pri prodaji cele Avstrije!

Uspela koncertna turneja „Slovenskega okteta“

Kakor smo v našem listu že poročali, je bil „Slovenski oktet“ iz Ljubljane na koncertni turneji po zahodni Evropi, kjer je ponovno dosegel prodoren uspeh. Ta komorni ansambel, ki si je tekom desetih let priboril mesto med najboljšimi v Evropi, je bil tokrat povabljen na abonmajske koncerte v zahodnem delu Berlina ter v Kopenhagen, Pariz, Tours in Poitiers.

Svoj prvi koncert je imel v Berlinu, kjer je publika precej razvajena. Vendar je Slovenski oktet s svojim umetniškimi podajanjem izbranega sporeda, ki je obsegal pesmi desetih narodov v originalnih jezikih, takoj pritegnil mnoge poslušalce. Posebno navdušena je bila publika nad slovenskimi in jugoslovanskimi pesmimi, tako da jih je moral zbor še šest dodati. To je vsekakor izreden uspeh, kajti že dolgo ne pomnijo, da bi berlinska publika dala kakšnemu zboru tako priznanje.

V prestolnici Danske, Kopenhagenu, je imel Slovenski oktet dva nastopa v televiziji in v radiu. Za radio je pel tudi v Parizu, kjer je imel poleg tega še koncert za publi-

ko in so bile narodne in umetne pesmi jugoslovanskih narodov ponovno deležne sijajnega priznanja. Za Francoze je bil to sploh poseben užitek, ko so poslušali vokalne skladbe v večglasju, ker poznajo oni v glavnem le enoglasje. Svojo turnejo je oktet nadaljeval v Tours, kjer so bili slovenski pevci odlično sprejeti in so jih po koncertu vodili v znano restavracijo „Vouvray“, ki je pod zemljo vklesana v skale. Za zaključek pa je imel oktet še koncert v Poitiersu, mestu, ki ima tradicionalne prijateljske vezi z Ljubljano. Kakor pri vseh drugih nastopih, je Slovenski oktet tudi na tem koncertu tako navdušil poslušalce, da dolgo niso hoteli zapustiti okrašene mestne dvorane.

Pred enim tednom se je oktet spet vrnil v domovino z zavestjo, da je tudi tokrat častno izpolnil svoje kulturno poslanstvo. Ob tej priložnosti naj še omenimo, da je Slovenski oktet na svoji sedanjih turneji pel tudi Kernjakovo skladbo „Mojcej“ in je ta koroška pesem s svojo pristnostjo in neposrednostjo navdušila občinstvo povsod.

Iz časopisnih poročil je razvidno, da je zahodnonemška vlada načelno baje pripravljena, prispevati gotovo vsoto, pač pa stavi tudi posebne pogoje, med katerimi sta dva za Avstrijo posebno neprijetna: na eni strani zahteva bonnska vlada pravico sodločanja pri razdelitvi denarja, na drugi strani pa stavi pogoj, da mora enako vsoto dati na razpolago tudi Avstrija sama. Tudi glede višine vsote, ki naj bi jo Avstrija dobila od Zahodne Nemčije, še ni prišlo do soglasja, govori se pa o kakih 250 milijonih nemških mark, to je približno 1,5 milijarde šilingov. To pomeni, da bi ob enakem prispevku Avstrije bilo za odškodnino na razpolago 3 milijarde šilingov, od katerih pa bi po mnenju Nemčije le kakih 300 milijonov porabili za žrtve nacističnega nasilja, medtem ko bi ostali denar prišel v prvi vrsti v poštev za razne vrste beguncev in pregnancev, torej za tiste ljudi, ki so med vojno v svoji domovini pomagali okupatorju in so po zlomu nacističnega režima prostovoljno ali prisiljeno nastopili pod „heim ins Reich“.

Pri sedanjih pogajanjih med Avstrijo in Nemčijo gre v bistvu za tri načelna vprašanja: za višino prispevka Zahodne Nemčije; za vsoto, ki bi prišla v poštev za žrtve nacističnega preganjanja (pri tem skuša vlada v Bonnu čim več doseči za drugo vrsto „žrtve“, namreč za begunce); in končno za izjavo Avstrije, ki bi morala izjaviti, da so s tem urejena vsa še nerešena vprašanja.

PO ŠIRNEM SVETU

London. — Predsednik britanske vlade Macmillan pripravlja konferenco zahodnih držav, ki bi jo sklicali potem, ko bo novi ameriški predsednik Kennedy prevzel vodstvo ameriške vlade. Na konferenci naj bi predstavniki zahodnih držav razpravljali zlasti o gospodarskih vprašanjih.

Budimpešta. — Med Madžarsko in Združeno arabsko republiko je bil pred nedavnim podpisan sporazum o razširitvi gospodarskega sodelovanja med obema državama.

Madras. — Cejlonski veleposlanik v Moskvi je izjavil, da je Sovjetska zveza odobrila Cejlonu kredit 140 milijonov rubljev za finansiranje nekaterih objektov, predvidenih v desetletnem načrtu za gospodarski razvoj dežele.

Washington. — Ameriški sklad za razvoj je odobril Pakistanu posojilo v višini 2,3 milijona dolarjev, ki ga bodo porabili za namakalne naprave v vzhodnem Pakistanu.

Alma Ata. — Avtomobilska cesta, ki veže prestolnice treh republik Sovjetske zveze — Alma Ata (Kazahstan), Frunze (Kirgizija) in Taškent (Uzbekistan) — je bila izročena prometu. Cesta je dolga 830 kilometrov in odpira na zahodu pot v Afganistan, na vzhodu pa v LR Kitajsko.

Adis Abeba. — V Adis Abebi je zasedal vseafriški kongres žena, ki je pozval vlade vseh afriških dežel, naj omogočijo ženskam, da bi se bolj udeleževale v javnem življenju. Kongresa so se udeležile tudi predstavnice nekaterih ameriških in evropskih držav ter zastopnice UNESCO in drugih mednarodnih organizacij.

Havana. — V Gvatemali, kjer je meseca novembra prišlo do vstaje proti diktaturi sedanjega predsednika Ydigorasa, še vedno ni prišlo do pomiritve. Ydigoras se poslužuje drastičnih ukrepov proti vsem, ki so sodelovali pri vstaji. Bivši predsednik Gvatemale Jacobo Arbenz, ki živi zdaj kot emigrant v Kubi, pa je izjavil, da ni daleč čas, ko bo njegova domovina osvobodjena diktature in gosposiva tujege monopola.

New York. — Februarja bo v severnem in južnem Kamerunu plebiscit, na katerem bo prebivalstvo te kolonije, ki je trenutno še pod britansko upravo, odločilo o nadaljnji usodi dežele. Kamerunčani se bodo lahko izrekli ali za priključitev k Nigeriji ali pa za samostojno republiko Kamerun. Volitve bodo nadzorovali predstavniki OZN.

Colombo. — V glavnem mestu Cejlona je bilo na pobudo cejlonskega združenja azijsko-afriške solidarnosti zborovanje v znamenje podpore boju alžirskega ljudstva. Na zborovanju so obsodili brutalno početje francoskih kolonialistov v Alžiriji in vse zahodne države, članice NATO, ker nudijo Franciji podporo pri njenem vojskovanju v Alžiriji.

Atene. — Predsednik grške vlade Karamanlis je izjavil, da bo Grčija prihodnje leto vložila v gospodarsko izgradnjo dežele 5 milijard drahem, kar je za 25 % več, kot znašajo letošnje proračunske investicije. V zadnjih petih letih je bilo v Grčiji doseženo pomembno povečanje narodnega dohodka, o življenjskih stroških v Grčiji, ki so v preteklem letu narasli za okoli 11 %, pa je grški premier dejal, da je zvišanje cen manjše kot v drugih gospodarsko bolj razvitih zahodnih deželah.

Moskva. — Sovjetska agencija TASS je objavila pregled sovjetsko-ameriških odnosov v letu 1960 in ugotovila, da so se odnosi med obema državama na političnem področju sicer poslabšali, vendar je bila nenehna izmenjava raznih delegacij vožen činitelj za izboljšanje medsebojnega razumevanja narodov obeh držav. Ameriška agencija AP pa poudarja, da nudi vprašanje prepovedi poskusov z jedrskim orožjem največje možnosti za sporazum med Washingtonom in Moskvjo.

Novi predpisi

za promet na cesti

Ogromne so človeške žrtve in gmotna škoda, ki jih povzročajo prometne nesreče na avstrijskih cestah. Večkrat smo ob poročilih o žrtvah, ki jih zabiteva cestni promet vsak dan in vsak teden, opozarjali na prepotrebno paznjo in previdnost pri vožnjah, predvsem pa na disciplino udeležencev prometa, ki je za očuvanje življenja, zdravja in preprečitev gmotnih škod neobhodno nujna.

Povodenj motorizacije je zrevolucionirala gospodarsko, družbeno in socialno življenje tudi na naši vasi, kajti motorno vozilo danes ni več luksuz aristokratov, temveč si je utrla pot tudi v široke plasti prebivalstva. V Avstriji na primer odpade na vsake 18 ljudi osebno motorno vozilo, tovornih vozil pa odpade povprečno po eno na 99 prebivalcev. Razvoj pa kaže, da se bo motorizacija v tej smeri razvijala tudi v naslednjih letih.

Masovnemu motoriziranemu prometu seve tudi nikakor ne ustrezajo naše cestne razmere, čeprav jih po možnosti gradimo, izgrajujemo in zboljšujemo, kar požre ogromne vsote iz žepov davkoplačevalcev.

Ob vsem tem naj bi strahotne številke človeških žrtv ob prometnih nesrečah ne vzeli na znanje kot nekako samoumevne, kakor se to čisto dogaja. Žalostne številke morajo vendar vsakogar napotiti, da se vsi prizadevajo za čim varnejši promet na cestah.

Iz statistike prometnih nesreč za leto 1959 izvemo, da se je povprečno primerila vsakih sedem minut prometna nezgoda, kjer so ugotavljali človeške žrtve. Povprečno pet do šest ljudi je dnevno umrlo takoimenovane prometne smrti, 180 pa jih je bilo bolj ali manj poškodovanih. V letih od 1955 do 1959 ugotavlja statistika, da je bilo v Avstriji povoženih do krvave razmesarjene gmote mrličev toliko oseb, kot šteje prebivalcev kakšno malo mesto z otroci in starčki vred, na primer Spittal ob Dravi. Razen tega je bilo v tem časovnem razdobju poškodovanih okroglo 290.000 oseb, kar bi predstavljalo, da bi deželna glavna mesta Celovec, Bregenz, Innsbruck in Salzburg z vsemi prebivalci spremenili v velikeanske bolnišnice za poškodovane in pobabljenе. Tudi narodno-gospodarska škoda, ki jo povzročajo prometne nesreče, je rekordna. Preračunali so, da je lani avstrijsko gospodarstvo zaradi izpada na cestah pobitih delovnih moči, kakor tudi pridobitnih zastankov, izpadlih plač, stroškov za zdravljenje, rent in preskrbe za preostale, sodnijske stroške in drugo utrpelo škodo v znesku nad 2 milijardi šilingov.

Da bi čim bolj omejili prometne nezgode in zaščitili varnost ob cestnem prometu, stopi s 1. januarjem v veljavo nov cestno prometni zakon, ki ga je sklenil državni zbor 8. julija letos. V tem zakonu so mnoge nove določbe, s katerimi je nujno in potrebno, da se seznanijo vsi udeleženci prometa, tudi pešci in kolesarji, samoumevno tudi mopedisti, motociklisti, šoferji osebnih in motornih vozil pa tudi vozači z vprežno živino. Zakon velja za vse, tudi za pešce. Nova uredba predvideva za prometne prekrške in prestopke občutne kazni, tudi do 30.000 šilingov denarne globe ali šest tednov zavora.

Kratke beležke iz novega cestnoprometnega reda

PEŠCI

V novem cestno prometnem zakonu imajo tudi pešci dolžnosti, kakor vsi drugi udeleženci prometa. Načelno morajo pešci uporabljati pešpoti in kjer teh ni, cestne obronke. Prečkati ceste je dovoljeno le na označenih krajih na cestah po mestih in vaseh, na rednih križiščih in s cebrastimi prameni zarisanih prehodih. Pri prečkanju je treba pogled obrniti najprej v levo, potem pa v desno smer. Ceste je treba prečkati po najkrajši poti in čimbolj hitro. Novo je, da se na prostih cestah ne bo hodilo več po desni strani, temveč po levi strani, ker bodo na ta način v vidu protivozča se vozila, ki se jim bo lažje pravočasno izogniti. Cebrasti prameni se ne sme nastopiti, če je kakšno motorno vozilo doseglo pešnajst metrov pred pramenom.

KOLESARJI IN MOPEDIŠTI

S kolesom se smejo voziti osebe, ki so dosegle 12 let starosti, z mopedom pa s 16 leti starosti. Izjeme so mogoče. Prepovedano je voziti se vstric ali pa tako tiščati kolesa, siljenje v ospredje na križiščih ter ne-

potrebno povzročanje hrupa. Kolo mora biti od 1. januarja dalje opremljeno z dvema neodvisnima, brezhbno delujočima zavorama, z zvončkom s čistim zvokom, z na kolo pritrjeno svetilko z belo lučjo spredaj in z rdečo lučjo zadaj, zadaj še z rdečim odsevnikom in rumenimi odsevniki na pedalih.

OTROCI V CESTNEM PROMETU

Prometni predpisi veljajo tudi za otroke. Odgovornost za pravilno obnašanje otrok v cestnem prometu nosijo starši. Otroci se predvsem ne smejo igrati na javnih cestah ali kakor koli motiti promet. Prepovedana je vožnja po cestah s sankami, smuči ali drsalkami. Kjer je to na cestah dovoljeno, je posebej označeno. Z otroškimi rolerji se smejo po pešpoteh voziti le pod nadzorstvom ter ne smejo ovirati ali ogrožati pešcev.

V GOSPODARSKEM PROMETU

lahko neznanje predpisov in neupoštevanje teh mnogo stane. Predpisi so mnogostranski in zamočani. Na primer: Vozač vprežnega vozila na prostoru gospodarstva mora biti najmanj 12 let star, na javnih cestah pa 16. Za vozače traktorjev na javnih cestah je potrebno dovoljenje za vožnje in starost 18 let, toda so glede starosti izjeme mogoče. Vprežna vozila morajo biti razsvetljena z dvema svetilkama in sicer spredaj z belo, zadaj pa z rdečo lučjo, zadaj mora biti opremljeno tudi z dvema rdečima odsevnikoma, spredaj na ojnici pa z belim. Živino je treba goniti po desni strani ceste, v temi pa čredo spredaj in zadaj

Dopisnikom in sotrudnikom na pragu novega leta

Leto 1960 se nagiba k zatonu. Na pragu novega leta smatramo za dolžnosti, da se dosedanjim zvestim sodelavcem in sotrudnikom iz vasi širom naše domovine za dopise in ustmena sporočila našemu listu srčno zahvalimo. Storili ste lepo in hvaležno narodno delo in prispevali k utrditvi naše skupne povezave in pospeševali naša skupna prizadevanja.

Hkrati vas prosimo za zvesto in pojačeno sodelovanje tudi v prihodnjem letu. K sodelovanju vabimo tudi druge, da bo v vsakem kraju nekdo, ki bo naš list obveščal o vsem živem in pestrem dogajanju na najrazličnejših področjih naše stvarnosti. Življenje je odprta knjiga, iz katere lahko bremo vsak dan, dogodke zapisujemo ter jih po listu posredujemo tudi rojakom v domovini, pa tudi številnim Slovincem v drugih deželah. Prosimo še posebej izobražence, saj jih je vrsta iz naših krajev, profesorje, zdravnike, učitelje, tehnike in druge, da postrežejo v tisku iz svojega bogatega področja izkušenj in znanja.

Na vas, cenjeni dopisniki in sotrudniki je, da bo naš list po vesteh o ljudeh in krajih naše zemlje vse bolj pester, zanimiv in življenjski, zaželjena tedenska pošta med vsemi rojaki od Zille do Podjune.

10. Slovenski ples

bo 20. januarja 1961

zavarovati z lučjo. Poskrbljeno mora biti tudi, da pašna živina ne more prosto na cesto.

ALKOHOL

smatrajo za največjega sovražnika prometne varnosti. Izkušnja pove, da že uživanje najmanjših količin alkohola vpliva na sposobnost vozača in ogroža prometno varnost. Toda tudi vsak alkoholiziran udeleženec prometa ogroža svoje življenje in zdravje, kakor tudi življenje in zdravje drugih, ogroža svojo gospodarsko existenco ter se izpostavlja sodnemu postopku. Vsakega udeleženca prometa, ki bi kazal znake pijanosti, lahko prisilijo k zdravniški preiskavi za ugotovitev stopnje alkohola v

krvi. Pijanost v cestnem prometu ne sodijo kot prestopek, temveč kot zločin.

PRI PROMETNIH NESREČAH

je vsak vozač dolžan, da svoje vozilo takoj ustavi, ker drugače zakrivi pobeg. Skrbeti mora, da zavaruje kraj nesreče pred drugimi vozili, ki lahko drviijo v obeh smereh ceste. Ponesrečencu mora nuditi prvo pomoč ter potrebno pomoč poklicati in obvestiti bližnji žandarmerijo ali policijo. Tudi druge priče prometne nesreče so dolžne poškodovanim pomagati po svoji sposobnosti in močeh.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na igro
Črna žena

v nedeljo, dne 8. januarja 1961 ob 8. uri zvečer

SPD „Danica“, Št. Vid v Podjuni vabi na

kulturno prireditve

v nedeljo, dne 1. januarja 1961 ob 14.30 uri pri Voglu

Sporod:
nastop mešanega in moškega pevskega zbora;
veseloigra „Pašetar“;
nastop instrumentalnega tria „Korotan“.
Vsi prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

društveno silvestrovanje

v soboto zvečer ob 8.00 uri pri Brunnerju. Vabimo vse, večer bo gotovo prijeten s prisrčno, domačo in odlično zabavo.

POTUJOČI KINO SPZ

predvaja slovenski film

VESNA

I. del

v soboto, dne 7. januarja 1961, ob 20.00 uri

v Kotmari vasi pri Ilnu

v nedeljo, dne 8. januarja 1961, ob 19.30 uri v Škofičah pri Kreuzwirtu pod Jerberkom

KOLENDAR

Pelek, 30. december: David
Sobota, 31. december: Silvester
Nedelja, 1. januar: Novo leto
Ponedeljek, 2. januar: Makarij
Torek, 3. januar: Genovefa
Sreda, 4. januar: Tih
Četrtek, 5. januar: Telesor

Vladimir Klemenčič:

Migracije prebivalstva na Koroškem med leti 1934—1951

Ob popisu prebivalstva leta 1951 je bilo na Koroškem nič manj kot 78.669 ljudi, ki so bili rojeni izven Koroške. Število tujcev se poveča z 18.000 že na tisoč skupaj z že na Koroškem rojenimi otroki inozemskih doseljencev, ki so se na Koroško naselili pred letom 1945 in z doseljenci iz drugih avstrijskih pokrajin, ki so pravzaprav tudi tujci, moremo računati, da je ob popisu prebivalstva število tujcev gotovo doseglo 130.000.¹¹

Število tujcev je torej na Koroškem večje, kot so našli leta 1900 Slovencev (78.139) in Nemcev

(127.964)¹² v mešanih okrajih, z gravitacijskimi mestnimi centri Celovec in Beljakom vred, trikrat večje, kot so z dokazanimi potvorbami v škodo Slovencev našli prebivalstva nenemške narodnosti na Koroškem pri zadnjem popisu leta 1951¹³ in več, kot je bilo leta 1952 Italijanov na južnem Tirolskem (117.545).¹⁴

Posebno moramo poudariti, da so doseljenci iz avstrijskih dežel in iz inozemstva večinoma Nemci, prav gotovo pa v zelo neznatnem številu Slovinci. Da so doseljenci res večinoma Nemci, nam najlepše dokazuje velik prirastek pripadnikov pro-

4

testantske vere, ki je na Koroškem razen redkih izjem tipično nemška vera. Prirastek protestantov znaša skoraj polovico prirastka izven Koroške rojenega prebivalstva. Leta 1934 so našli na Koroškem okoli 32.800, leta 1951 pa že okoli 46.500 protestantov.¹⁵ Če bi bili doseljenci Slovenci, bi se moralo ob popisu leta 1951 v primerjavi z ljudskim štetjem iz leta 1934 povečati tudi število Slovencev.

Ker je bilo nizko število Slovencev pri popisih vedno potrjeno in je razmerje med Slovenci in Nemci doslej vedno služilo kot osnova pri uzakonjevanju pravic slovenske manjšine na Koroškem, zato je razumljivo, da se z doseljevanjem nemškega prebivalstva položaj Slovencev iz razdobja v razdobje slabša. Tudi predlagatelji novega manjšinskega zakona o občevalnem jeziku v sodstvu leta 1958 v dunajskem parlamentu so vzeli za osnovo zakona, razmerje med številom Nemcev in Slovencev ob popisu prebivalstva leta 1951, ne da bi se zamislili nad vrednostjo podatkov.

Notranje selitve — Preseljevanje prebivalstva med leti 1934 in 1951 je bilo tudi v notranjosti Koroške zelo živahno. Število na Koroškem rojenega prebivalstva, ki je stano-

valo izven rojstne občine, se je povečalo za 38.621, od 161.966 na 200.587. Število ljudi, ki je stanovalo leta 1951 v svoji rojstni občini, se je pa kljub velikemu dejanskemu prirastku prebivalstva med leti 1934—1951 zmanjšalo za 804. Stagnacija števila v rojstni občini stanujočega ter povečanje izven rojstne občine bivajočega prebivalstva, je izraz gospodarskega napredka, industrializacije in intenzifikacije turizma, kar je sprožilo selitve prebivalstva iz ene v drugo občino ter s področja v področje Koroške. Ker pa razpolagamo le s sumarnimi podatki o prebivalstvu, ki je pri obeh popisih stanovalo izven rojstne občine, nimamo pa podatkov o prebivalstvu z ozirom na rojstni kraj po okrajih in po nacionalnih teritorijih, ne moremo številčno dokumentirati selitev koroškega prebivalstva izven okrajov v okraj ter iz južne na severno in s severne na južno Koroško. Vendar pa moremo z analizo podatkov po okrajih jasno razbrati tendence selitev prebivalstva med severno in južno Koroško, kar je za študij razvoja nacionalne strukture prebivalstva izredno pomembno.

Pregled migracij po okrajih

Po gospodarskem razvoju in selitvenih procesih se okraj med seboj precej razlikujejo. Najbolj se je povečalo absolutno število neagrar-

nega prebivalstva v okrajih Celovec-mesto, Beljak-mesto in Beljak okolica. Tu sta tudi največji mesti Koroške, Celovec in Beljak, industrijski centri Bleiberg, Zilica pri Podkloštru in velika tujsko-prometna središča na območju Vrbskega in Osojskega jezera z gravitacijskimi zaledji, ki se med seboj teritorialno prepletajo in predstavljajo obsežno in visoko razvito urbanizirano pokrajino. Z urbanizacijo pokrajine se je število nekmečkega prebivalstva zelo pomnožilo in kjer je kmečko prebivalstvo pred desetletji še prevladovalo, je danes že v manjšini.

V mestu Beljak, ki je upravno samostojen okraj, se je od leta 1934 pa do leta 1951, povečalo število prebivalstva od 23.831 na 30.066. Na račun koroškega prebivalstva je naraslo za 3777*, iz inozemstva doseljenega za 1856, izven Koroške rojenega avstrijskega prebivalstva pa za 677.¹⁶

(Nadaljevanje sledi)

* Pri navajanju prirastka Korošcev so všteti tudi na Koroškem rojeni otroci doseljencev, zato moramo pri teh navedbah vedno računati s manjšim številom prirastka pravih Korošcev.

¹⁶ Ker ni upoštevano prebivalstvo z neznanim rojstnim krajem skupni prirastek na Koroškem, v avstrijskih deželah izven Koroške in v inozemstvu rojenega prebivalstva po okrajih ne ustreza dejanskemu prirastku prebivalstva.

¹¹ Koroški statistiki so naračunali, da se je rodilo na Koroškem med leti 1945 in 1951 okoli 18.000 otrok poveljnih doseljencev iz inozemstva. Inozemcev je s listimi vred, ki so se doselili na Koroško od leta 1934 do konca vojne leta 1945, skupaj 24.628. Zato lahko računamo, da je število na Koroškem rojenih otrok doseljencev iz drugih avstrijskih dežel, ki jih je 33.534 in inozemcev, ki jih je bilo 20.507 ob popisu prebivalstva leta 1934 in inozemcev, ki so se naselili na Koroškem med leti 1934—1945 zanesljivo več kot 30.000, za kar pa nimamo podatkov.

¹² Gemeindeflexikon von Kärnten. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1900, Wien 1903.

¹³ Volkszählungsergebnisse der Gemeinden mit zweisprachigen Schulen 1890 bis 1951. Belage zum Sonderdruck Nr. 49 der „Kärntner Landes-Zeitung“ vom 18. Dezember 1953. „Entwurf zum neuen Kärntner Schulgesetz“. — Glej tudi opombo 2.

¹⁴ Deutsche und Italiener in Südtirol — Fritz Dörnhaus, Erdkunde Archiv für Wissenschaftliche Geographie, Band VII., Heft 3, Bonn 1953, str. 208.

¹⁵ H. Schön, „Die Bevölkerung Kärntens im Spiegel zweier Volkszählungen“, stran 31.

Fašisti bi radi svojo „internacionalo“

Po časopisnih vesteh deluje trenutno v svetu kakih 130 najrazličnejših fašističnih organizacij, ki so ponekod uradno priznane, drugod pa delujejo bolj ali manj prikrita. Fašiste iz 14 evropskih držav povezuje tako imenovana „evropska socialna zveza“, ki so jo leta 1950 ustanovili predstavniki fašistov iz Anglije, Švedske, Zahodne Nemčije in Italije.

Prve dni decembra so nekatere svetovne agencije sporočile vest, da pripravljajo v Londonu zasedanje nekakšne fašistično-nacistične „internacionalne“. Zborovanje je organiziral vodja britanskih fašistov sir Oswald Mosley, ki vodi „britansko gibanje za unijo“ in ki zadnje čase nastopa — da bi prikrikl fašistično podlago svojega gibanja — z „evropsko idejo o tretji sili“, o kateri pravi, da bi to gibanje stalo med ameriškim in sovjetskim materializmom.

Zborovanja v Londonu bi se moral udeležiti tudi znani pilot „tisočletnega rajha“ Rudel, katerega imajo zlasti Angleži v zelo slabem spominu. Zato se je laburistični poslanec obrnil s posebno interpelacijo na notranjega ministra, ki je izjavil, da Rudlu ne bodo izstavlili dovoljenja za potovanje v Anglijo. To pa je bilo tudi znamenje za pristojne oblasti, da so fašistom odpovedale dvorano za nameravano zborovanje, ki je tako moralo biti odpovedano. Sicer je vodja britanskih fašistov rohnel in izjavil, da v Angliji ni več svobode izražanja misli, vendar mu nihče — razen njegovih nekaj pristavev — ne verjame, ker dobro vedo, kakšni so cilji fašistov bili in bi spet postali, če bi prišli na oblast.

ŠPORTNI SLOVENSKE VESTNIKE ŠPORTNI SLOVENSKE VESTNIKE

Smučanje:

PRVO SKAKANJE V BAČAH

Lep uspeh mladih skakalcev iz Zahomca. Na pirreditvi smučarskih skokov pri Bačah se je zadnji ponedeljek zbralo 30 skakalcev iz Koroške, Štajerske in Salzburga. Sicer sta manjkala dva glavna skakalca — koroški prvak Engela Mayr in baški rekorder Baldur Preiml — vendar je prireditel izpolnila vsa pričakovanja in so bili številni gledalci zadovoljni s tem, kar so jim pokazali pretežno mladi športniki. V vrsti koroških skakalcev so nastopili tudi člani našega športnega društva iz Zahomca, med njimi tudi najmlajši tekmovalc

2. mesto. Tretje mesto si je osvojil Albin Plank s skokoma 74 in 76 m, za katere je prejel oceno 218,5 točke.

Tenis:

Avstralija ponovno osvojila Davisov pokal

Po velikem presenečenju, ko so italijanski tenis-igranci premagali Američane in se tako kvalificirali za finalno tekmo z Avstralijo, je v začetku tega tedna Avstralija ponovno osvojila Davisov pokal in s tem pokazala, da zasluženosti nosi naslov najboljši države v tenisu. Že prva dva dni so avstralski igralci poskrbeli za vodstvo 3:0 proti Italiji. S tem je Avstralija že devetih po vojni osvojila Davisov pokal, skupno pa si ga je priborila že 17-krat.

Rokomet:

Jugoslavija v finalu svetovnega prvenstva

V madžarskem mestu Tati sta se pomerili državni rokometni moštvi Jugoslavije in Madžarske, ki sta odigrali drugo izločilno tekmo za svetovno prvenstvo. Madžarska je tokrat sicer zmagala s pičlim rezultatom 15:13, vendar se je Jugoslavija kljub porazu plasirala med finalistne svetovnega prvenstva, ker je v prvi izločilni tekmi premagala Madžarsko z rezultatom 18:14.

Boksanje:

Gre za naslov absolutnega boksarskega prvaka

20. marca 1961 se bosta v Miamiu že tretjič srečala Američan Floyd Patterson in Šved Ingemar Johansson za naslov absolutnega svetovnega boksarskega prvaka. V prvem dvoboju je zmagal Johansson, v drugem pa Patterson. Dvorana v Miamiu lahko sprejme 18.000 gledalcev, toda zanimanje za dvoboj je tako veliko, da bodo vstopnice prodajali po 100 in 200 dolarjev.

Hokej na ledu:

KAC premagal moštvo iz Den Haaga

V 22. tekmi sedanje sezone se je moštvo celovškega KAC-a srečalo z ekipo iz Den Haaga. Medtem ko so v prvih dveh tretjinah igre dominirali Celovčani, se je v zadnjem delu pokazalo, da so že preveč zmagovalni, kajti holandski ekipi je uspelo, da je tako rekoč tik pred koncem igre zmanjšala rezultat na 9:6 za domačine.

Štenski koledar SV

ki ga prilagamo današnji številki, vam bo zvesto služil skozi celo leto, hkrati pa bo tudi okras stanovanja. Spominjal vas bo, da bo Slovenski vestnik v letu 1961 dopolnil že 15 let svojega izhajanja.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 1. 1.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.
Ponedeljek, 2. 1.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Hišna imena v okolju nekdanja graščine Humperk. — Pojota dekliski in deški zbor državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence — 18.00 J. F. Perkonič: Ugrabljeni strd.
Torek, 3. 1.: 14.00 Poročila, objave. — Domače pesmi. Poje Marjan Rus.
Sreda, 4. 1.: 14.00 Poročila, objave. — Za ženo in deklo. — Kar želite, zaigramo.
Četrtek, 5. 1.: 14.00 Poročila, objave. — Glej, ne izgubi svetle smeri! (Paberkovanje po lapi knjigi).
Petek, 6. 1.: 7.30 Stanko Premrl: Božična skrivnosti. (II. del)
Sobota, 7. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Sobota, 31. december 1960:

I. program: 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Sinji pisani svet — 13.10 Dunaj, Strauss in svet — 14.00 Pozdrav nate — 15.20 Popevke — 16.00 Mladinska oddaja — 17.10 Ves Pariz san'a o ljubazni — 18.10 Odmev časa: Pogled nazaj na leto 1960 — 18.35 Daželn glavav Wenig za Novo leto — 19.00 „Netopir“, komična opera Johanna Straussa — 22.30 Plesna glasba — 23.30 Pazabljena novosti.
II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 7.10 Beležke iz dnevnika — 8.20 Glasba na tekočem traku — 11.00

poslušalci — 19.30 Odmev časa — 20.15 „Mousseline“, radijska igra — 22.10 Pogled v svet — 23.00 Od melodije do melodije.

Sreda, 4. januar 1961:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Melodije, ki ne izvajajo — 8.45 Avstrijci v tujini — 14.30 Ura pesmi — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Oddaja Delavske zbornice — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport — 22.25 Popevke na tekočem traku.

Četrtek, 5. januar 1961:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 14.30 Ura pesmi — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Oddaja Delavske zbornice — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport — 22.25 Popevke na tekočem traku.

Petek, 6. januar 1961:

I. program: 7.00 V čaru lepih melodij — 9.00 Glasbeni mozaič — 11.10 Paskočna igra in vesela pelje — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Plesna glasba — 18.15 Lepa pesem — 19.00 Sport — 20.10 Ob 80-letnici smrti Jagusa Offenbacha — 22.20 Pogled v svet — 22.25 Sport — 22.35 Pripovedke z Dunaja.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00

Sobota, 31. december 1960:

5.00 Dobra jutro — 8.05 Narodne in domače viže — 8.55 Radijska šola — 9.25 Operne melodije — 10.15 Čestitajo vam — 11.30 Pionirski tednik — 11.50 Operetni zvoki — 12.00 Ritmi Latinske Amerike — 12.15 Kmetjski nasveti — 12.25 Novoletni pozdravi — 14.20 Sport in športniki — 14.35 Voščila — 15.30 Mladim poslušalcem za konec leta — 17.30 Havaljske melodije — 18.10 Lisbonski večeri — 19.05 Novoletni čestitke — 20.00 Horuk v novo leto — 20.45 Veselo silvestrovanje — 23.05 Dobra volja v prijetni družbi.

Nedelja, 1. januar 1961:

6.00 Vesele narodne — 7.15 Novoletni pozdravi — 8.00 S citrami po Evropi — 8.30 Mladinski zbori — 9.00 Mladinska radijska igra — 9.30 Ob delu in radijskem sprejemniku — 11.40 Združeni narodi na pragu leta 1961 — 12.00 Nova za Novo leto — 13.30 Vesele pesmi z domačih poljan — 14.00 Radi ste jih poslušali v preteklem letu — 16.00 Naši solisti čestitajo — 16.54 Znani ansambli, neznane viže — 17.15 Novoletni mijav-mijav — 18.30 Pozdrav iz Zagreba — 20.00 Ljubljanski komorni zbor — 20.30 Radijska igra — 21.30 Po pariških ulicah.

RADIO PROGRAM

Nedelja, 1. januar 1961:
I. program: 7.00 Jutranji koncert — 9.00 Veseli zvoki — 11.00 Za Novo leto govorila zvezni prezident in zvezni kancler — 11.15 Novoletni koncert dunajskih filharmonikov — 13.45 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Plesna glasba — 17.40 „Patsy“, veseloliga — 19.00 Sport — 20.10 Večni Belkanto — 21.10 Slavnostna pihalna glasba — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

Ponedeljek, 2. januar 1961:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 6.55 Sport — 8.00 Operni koncert — 13.10 Zveneča zimska pakarina — 15.30 Knjižni kotiček — 16.00 Dunajske slike — 18.35 Mladina in gledališče — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 In kaj mislite vi? — 20.30 Rumani ponedeljek — 21.00 Koroška domovinska kronika — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Teden pri Združenih narodih.

Torek, 3. januar 1961:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Koroški hišni koledar — 8.45 Domači zdravnik: Strah — 15.15 Komorna glasba — 16.00 Godba na pihala — 18.00 Prometna vzgoja — 18.55 Sport — 19.00 Dober večer, dragi

Štefan Sienčnik

avtomobilsko podjetje, trgovina motornih in šoferskih potrebščin, bencina, olja in mehanična delavnica

mev časa — 20.15 In kaj mislite vi? — 20.30 Rumani ponedeljek — 21.00 Koroška domovinska kronika — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Teden pri Združenih narodih.

Torek, 3. januar 1961:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Koroški hišni koledar — 8.45 Domači zdravnik: Strah — 15.15 Komorna glasba — 16.00 Godba na pihala — 18.00 Prometna vzgoja — 18.55 Sport — 19.00 Dober večer, dragi

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Cas v sliki. Oddaja Cas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 1. 1.: 12.05 Novoletni koncert dunajskih filharmonikov — 13.40 Mednarodni smučarski skoki v Garmisch-Partenkirchen — 17.00 Za mladino — 17.30 „Fury“, zgodba konja — 18.00 Otroci in njegov svet — 18.25 Gotova vas bo zanimalo — 20.05 „Hamlet“, Shakespeareova tragedija.

Ponedeljek, 2. 1.: 19.30 Hišni koledar za mesto in deželo — 20.20 Aktualni šport — 20.40 „Dva groša upanja“, italijanska veseloliga.

Torek, 3. 1.: 19.30 Za gospodinja: Dekoracije v stanovanju — 20.20 „Ivana Lotrinška“, igra.

Sreda, 4. 1.: 17.00 Za otroke — 17.45 Za družino — 19.30 Pomočniki človeštva: Vreme in bolezen — 20.20 „Samo pet dni časa“, medicinska drama.

Četrtek, 5. 1.: 19.30 Sport — 20.20 „Sah smrti“, prometna vzgoja — 21.05 „Naš gospod oče“, veseloliga.

Petek, 6. 1.: 16.15 Koncert 4.500 fantov-pevcev iz 12 držav — 17.00 Za otroke — 17.30 „Amahl in nočni obiskovalci“, opera — 19.30 Smem prositi, gaspa sopraga, plesni tečaj za zakonce — 20.20 „Veseli me, da Vas ljubim“.

Sobota, 7. 1.: 19.30 „Oj, moja nečakinja“, film — 20.20 Prenos iz gledališča.

ZNANJE OBEH DEŽELNIH JEZIKOV

je potrebno in važno v vsakdanjem življenju. Dragoceno pomoč nam nudi ustrezen slovar.

TOMŠIČEV SLOVENSKO-NEMŠKI IN NEMŠKO-SLOVENSKI SLOVAR

(Obe knjigi v platno vezani obsegata nad 2400 strani) dobite v knjigarni

„NAŠA KNJIGA“, CELOVEC, WULFENGASSE 15

Prodaj za ugodno ceno 17.000 šilingov stanovanjsko in gospodarsko poslopje, opremljeno z električno napeljavo in 7,5 ara zemljišča, v bližini Pliberka komaj dva kilometra oddaljeno od železniške postaje.

Ponudbe na upravo: Slovenski vestnik, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10.